X. évfolyam Zombor, vasárnap 1891. október 18-án. 84. szám.

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BACS-BODROGH MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: **Vasárnap és csütörtökön.**

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:
Grómon- és Zrinyi-utcza sarkán, I-ső emelet.
hova minden a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények intézendők és minden dijak fizetendők.

Felelős szerkesztő:
Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:
Egész évre 8 frt — Félévre 4 frt — Negyedévre 2 frt.
Neptanitóknak egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1.50.
Egyes szám ára 10 kr.

Zászlószentelési ünnepély.

Iparosaink ma fényes ünnepet ülnek. Fölszentelik diszes testületi zászlajukat, a melynek rudját városunk tekintélyes polgárai s ifjusága a zászlószegek özönével fogja elárasztani, mintegy jeléül igazi rokonszenvének s tiszteletének azon munkás kezek iránt, a melyek dicsőségét hirdeti a pompás zászló.

Iparosaink e nemes ünnepe minden osztály, párt és felekezetben egyaránt a rokonszenv őszinte érzületét ébreszté föl s átalános amaz óhaj, vajha a testület zászlója derék iparosainkat a tökély minél magasabb czélpontjai felé vezérelné.

Lehetetlen ez alkalommal meg nem ragadnunk az alkalmat kinyilatkoztatására annak, hogy a zombori iparosok derék és szorgalmas emberek, a kik között valóságos mestereket, sőt művészi hangulatú erőket is lehet találni.

Volt alkalmunk többször meggyőződést szerezni arról, hogy iparosaink között oly kiváló képzettségűek is akadnak, a kik az ipar mai fejlettségével teljesen lépést tudnak tartani, sőt itt-ott remek alkotásokat is képesek produkálni.

A testületi zászló, — mint a nagyszámban szétküldött meghivók oly találón mondják — az összetartás és egyetértés külső kifejezése czéljából szereztetett be.

Az összetartás és egyetértés minden társadalmi beteg számára bevehetetlen várat alkot, a melynek ormáról büszkén leng az együvétartozás jelképe a zászló, hirdetve mindenkinek, hogy ott társadalmi erő van koncentrálva, a melyel számolni kell.

Valóban a zombori ipartestület egy erős várat képez, a melyből szorgalom és becsületes munkásság vivja hóditó hadjáratát s arat győzelmeket minden téren.

Ma-holnap nem kellend a bácskai nagy s intelligens közönségnek szükségleteit a fővárosból szerezni be, mert a zombori iparosok minden, még a legfinomabb munkát is képesek olcsón és tökélyes kivitelben szolgáltatni.

És ez a tudat a testületnek erőt és befolyást kölcsönöz, sőt ez az ipartestületet oly társadalmi tényezővé emeli, a melynek a legfontosabb társadalmi és politikai kérdések megoldásában is jelentékeny szerepe van.

A sajtó tehát örömmel üdvözli az esprit de corps (társulati szellem) fényes nyilvánulását: a zászlót s a fölszentelési ünnepélyt, örömmel nyujtja az elismerést a munka és ipari haladás bajnokinak, a kik hivatva vannak Zombor sz. kir. városnak dicsőséget szerezni s örömmel adja át az örökkévalóságnak ez ünnepély minden mozzanatát, de legyen szabad egyszersmind arra is fölhívni iparosaink figyelmét, hogy e társadalmi ünnep méltóságával össze nem fér se az alázatos hajlongás a nagyok előtt, se a félénk hizelkedés ott, a hol anyagi előnyökre nyilik kilátás.

Az iparos legyen önérzetes és ne bókoljon, ne hajlongjon senki előtt, tulságos alázatoskodás lerontja tekintélyét s megfosztja minden befolyástól.

Lebegjen lelkiszemeik előtt a most lefolyó ünnepély alkalmából épúgy, mint a jövőben is az a jelmondat, a melynek aegise alatt fölszentelt zászlójuk rudjába a nekünk juttatott zászlószeget beütjük:

„Ne hajtsátok meg azt a zászlót soha az alázatosság és hizelkedés ösztönével, de lobogtassátok váltig magasan, hogy jelképe lehessen a becsületes munka, az önérzetes gondolkozás és a független tetterőben rejlő haladásnak!“

Országgyűlési napló.

— **A képviselőház ülése október hó 13-án** —

Az ülés kezdetén Ugron Gábor kinyilatkoztatja, hogy a vezérlete alatt álló 48-as párt kérelmet intézett a szabadelvű párthoz, hogy számára a delegációban is juttasson helyet, mert a 48-as párt az alkotmányos ellenőrzést a delegációban is gyakorolni akarja, vagyis abban részt akar venni, noha annak intézményét kárhoztatja s megváltoztatni akarja. Ugyanekkor Ugron megtámadta a szabadelvű pártot, mely e kérést visszautasitotta.

Szápáry miniszterelnök felelt Ugronnak, de a kérdés lényege elől kitérve érvei nem álltak semmi arányban sem a parlamenti gyakorlattal, sem a felmerült momentum jelentőségével.

Ezután a bizottsági választások következtek, melynek végeztével Hock János az ifjusági tüntetések alkalmával a rendőri brutalitások ügyében interpellálta meg a belügyminisztert. Ez interpelláczió alatt az ellenzék hangulata nagyon izgatott volt. S midőn a miniszterelnök kétségbe vonta Hock egyik állitását, Ugron Gábor oly erős kifejezést használt a miniszterelnökre, melyért a ház elnöke Ugront rendreutasitotta. Hock objektive és tapintatosan adta elő az ügyet, számos adatot sorolt föl a rendőri brutalitásokról és a rendőrség által elkövetett provokáczióról. Ezekért a belügyminisztert tévén felelőssé.

Gróf Szápáry belügyminiszter azonnal felelt és azt a meglepő kijelentést tette, hogy ő a rendőrséget humánus eljárásra utasitotta. »Szép kormányzat! — kiáltá az ellenzék, — a mikor a rendőrség a belügyminiszternek sem engedelmeskedik.« — Ezután a belügyminiszter a rendőri jelentésekből olvasta fel a hivatalosan előadott tényállást, s nem vonhatván kétségbe, hogy a rendőrség részéről csakugyan történtek brutalitások, a szigoru vizsgálat igéretével fedezte magát.

Linder György, Pázmándy Dénes elmondták a Hock János megtámadásának esetét, — mire Hock János tette meg észrevételeit a belügyminiszter válaszára, s zajos hatást tett, mikor csodálatát fejezte ki, hogy míg a belügyminiszter a budapesti rendőrség jelentését mindenben hitelesnek tartja, ugyanezt az Uselacz ügyben nem tette a fiumei rendőri jelentéssel szemben. Hock egyébként a belügyminiszter válaszát a saját személyes ügyére kielégitőnek nevezte, s tudomásul vette. Az ellenzék azonban nem vette tudomásul.

Ezután Ugron Gábor intézett egy nagyérdekű interpelláczió a primási kinevezés tárgyában, kiemelve, hogy a kormány jelöltje Samassa egri érsek volt, s hogy e jelölést az egész közvélemény támogatta. Helyesen fejtette ki Ugron azon nagy

A „Zombor és Vidéke“ tárczája.

Megnyugvás.

Kétségben hánykódott a lelkem,
Mögöttem bűn leselkedett,
Előttem semmi, örök semmi . . .
Én Istenem, hová leszek? . . .
Mikor jutok ki ez örvényből,
Megtérhetek-e valaha,
Ki fog derülni még fölöttem,
Vagy elveszit az éjszaka? . . .

S a tárva nyitott templomajtón
Kihallatszott az orgona,
Bent szenvedésről szólt az ének:
„Az élet útja Golgotha,
Szenvedve, küzdve, sirva járjuk,
De pórba szánunk nem szabad,
Nem elbukás, de jobbulás
Mi dolgunk a kereszt alatt“ . . .

Vojtkó Pál.

EGY KORCSOLYÁZÓ PÁR,

vagy:

Elesni való időjárás.

»Előbb én, — aztán te, — mind egymásra bukfenczezünk«

Ha nagy embertömeget vagy népes gyülekezetet szemlélünk, be kell vallanunk, hogy az emberek alakjának rendkivüli sokfélesége nagy fokban hozzájárul a festői hatáshoz. Elfáradás nélkül száll a pillantás a különböző termetek fölött és folyvást élesbül az egyik idomtól a másikhoz való átmenet által, mivelhogy minden ujabb fordulatnál mindig valami uj ötlik fel. Ha eleget nézte a telt idomokat, ismét felvidul a túlságos karcsúság látásán, és ha elég sokáig időzött a lapályon, felemelkedhetik mint a madár egy májusfa magasba törő hegyéig. Ámde, ha be is valljuk az ezen festői szépségek okozta benyomást, mégsem tagadhatjuk, hogy a rendestől való eltérések, noha gyönyörködtetik a szemet, sok hátránynyal járnak; és Bentham nézőpontjából tekintve általánosan hasznosabb volna, ha a hús, a vér, a csontok és izmok tömege egyenletesebben volnának elosztva. A dolgok jelen állásánál azonban jóformán lehetetlen egy kész kabátot találni, mely tökéletesen jól álljon; és valaki végig futhatná az egész város összes raktárait anélkül, hogy egyetlen pár czipőt találna, melyben csak félig-meddig kényelmesen járhatna. Mindenik üzleti szolga, ki valaha üzleti lámpáját meggyujtotta, ismeri azt a nehézséget, azt úgy felfüggeszteni, hogy a kis termetű megnézhesse az árukat anélkül, hogy a nagy tönkre ne silányitsa az üveget. Ha valamelyik „hőrcsőg“ halálos ágyán szivélyességből óriási barátjának testálja ruháját, mit használ utóbbinak ez a hagyaték? Legfeljebb gyermekeinek igazithatja rendbe, vagy mindenesetre konyhaszönyegnek használhatja fel. Némelyiknek katonai szelleme van s kénytelen polgári alkalmazásával megelégedni, bárha csupa tűz és láng, mert a vitézségnél hűvelykekre néznek és nem a szellemi fokokra. „Öt láb és hat hüvelyk“ alatt Cäsar sem talált volna kegyelmet az ujonczozó altiszt előtt és Nagy Sándornak nem lehetne Bucephalusa az ujabb kor valamely draganyos ezredében. Ez az oka, hogy úgy azok, a kiket az anyatermészet javainak szétosztásánál előnyben részesitett, valamint azok is, kik bár gazdagon lettek ellátva, még sem nőttek rendesen, alaposan panaszkodnak és kivánják, hogy tökéletesebb egyöntetűség létezzék.

A következő elbeszélés példája annak, hogy mennyi zavarnak van kitéve az olyan férfi, a kinek több jutott osztályrészül, mint a mennyi őt jog szerint megilletné.

Hosszukáli Balikum egy alany in extensor. Ő, népiesen szólva, „egy hosszúra eresztett kolbász“, és ha róla van a szó, az nem lehet rövid. Balikum saját kényelmére nézve nagyon is hosszú, valamivel kisebb, — ha a kis szót ezen vonatkozásban használhatnók, mint az ó-kor Titánjai, kik Saturnust téglákkal dobálták; de hogy mennyivel — az eddig nincs még pontosan meghatározva, mert összes ismerősei között egy sem bir ezen tény meghatározásához elegendő trigonometriai jártassággal. Ő is azon emberek egyike, kiket mint a hős Marciát — a neméből kimagaslót — az ebédre kell lehivni, mivel hogy más módon a hirt hozzájuk nem juttathatjuk, mint ha felkiabálunk, és kiknél minden társalgást az árboczkosár szólitása megelőz. Balikumnál még sem használtatott több anyag, mint más közönséges nagyságú halandónál. A hiba abban rejlik, hogy nem nőtt helyesen. Borzasztó hosszúra van eresztve, kinyujtva — mint Shakespeare mondja — annyira, hogy majdnem szétszakad. A természet szemlátomást megkisérlé, hogy nagyot alkosson belőle, ámde maga az eszme vázat nem lett kellőleg kitöltve. Colossusnak kellett volna lennie és lett fűzfavessző, melyre Loksley az Ashbyi köröndőn libatoll nyilával lövöldöz. Minek következtében Balikumból egy ingó-bingó paszuly karó lőn. Ha tollat hordana a kalapján, minden utczaszögleten eldöntenék és szeles időben nem volna éppe nesekélység sétálnia, ha minden zsebébe egy flaszter-követ nem tett az egyensúly fönntartására.

Külömben barátja a társaságnak és szeret egy-egy kvaterkát, ámbátor, hogy a szesz könnyen a fejébe megy és ez utóbbit oly nehézzé teszi, hogy más kisebb ember nem egy könnyen járna egyenesen ily állapotban. — Mikor ilyen állapotban van, kellemetlenségeinek száma légió lesz, és egyebek között nehezen kivihetőnek találja a tisztességes elbukást, mert népes városokban rendszerint kevés hely van azon hosszú emberek számára, kik kényelmesen óhajtanak a világba beleesni.

Egy este Balikum társaságba került és jókedvű pajtásaival hatalmasan murizott. Késő éjjel eső esett, a hig cseppek már estükben megfagyának úgy, hogy az egyész város hamarosan jégpályává változott és hogy a fűrészpor segélye nélkül minden körülmények között bőségesen orra bukhatott az ember. Hogy mit mondott és cselekedett Balikum muri közben, arról hallgat a krónika, csak annyi bizonyos, hogy időtöltése nem lehetett olynemű, mely őt képesitette volna a hazamenés alkalmából eredő sikamlós utazás megtevésére. A lámpákat nem gyűjtötték meg és a ki az utczán volt, kénytelen vala a holdvilágot elképzelni, hogy az utat láthassa, vagy hogy ezen képzelt lámpás segélyével ismét összeszedhesse magát, ha már elesett.

„Jó éjt, barátim,“ mond Balikum, midőn a legelső lépcsőre kilépett és az ajtót maga után betette volt. Hősi elhatározással szemébe nyomta kalapját, kabátját halálmegvetéssel begombolá és szivarját olyan vas energiával szivta, mint azon egyének szokták tenni, kik valamely hideg, zimankós éjjelen éppen haza szándékoznak menni.

„Nem kétlem“ szólt, mialatt egész füstfelhőket eresztgetett és gondolataiba mélyedni látszott; „nem kétlem legkevésbbé sem, hogy a mai éjszaka oly szép, mint a minő csak valamikor lehetett, csakhogy oly sötét van, miszerint nem lehet belőle mintát látni. A sötétben egyik éjszaka körülbelül hasonlit a másikhoz, ámde a szép estvére nézve nagyon előnyös, ha a lámpák égnek; mert akkor legalább a csillagokat és a holdat is láthatja az ember.

Dickens után: Cs.

(Folyt. köv.)

hátrányokat és komplikációkat, melyek abból támadnának, ha a kormány e kérdésben meghátrálna.

Végül a legközelebbi ülés napirendjéről lévén szó, gróf Apponyi Albert felszólalt az ellen, hogy az indemnity törvényt már most két és fél hónappal a rendes idő előtt tárgyalni akarják. Kifejtette ennek számos aggályos oldalát s kérte a házat, hogy e törvényt csak deczemberben tűzze napirendre, biztositván a kormányt arról is, hogy az ellenzék semmi nehézséget nem fog csinálni ez ügyben, ha a kormány nem provokálja az ily szokatlan és feltűnő eljárással az ellenzéket.

Wekerle pénzügyminiszter felelt Apponyinak, de éppenséggel nem tudta meggyengiteni Apponyi érveit. Wekerlének igen ügyesen és találóan felelt Helfy Ignácz.

A ház többsége végül az indemnityről szóló törvény tárgyalását daczára az Apponyi és a Helfy által felhozottaknak, most péntekre tűzte ki.

A kiszácsi lelkész elitéltetése.

Keservesen ránehezedik a végzet Stelczer Frigyes kiszácsi lelkészre azért, hogy a bácsmegyei korrupczió sarába nyult s azzal hajtotta vissza azokat, a kiknek elementuma a sárral való dobálás. — Az ujvidéki kir. törvényszék hatóság elleni erőszak bűntette, megyei s községi hivatalos közegek elleni rágalmazás, valamint a főispán és megyei tisztikar elleni becsületsértés miatt egy évi börtönre, 1500 frt pénzbüntetésre s 3 évi hivatalvesztésre itélte. — Mit deritett ki az ujvidéki törvényszék, a mi ezen drákói szigort érthetővé tenné: nem tudjuk, s nem is kutatjuk. Arra valók a felsőbb forumok, hogy korrigálják az alsó forum tévedéseit s meg vagyunk arról győződve, hogy mire ezen ügy a legfelsőbb biróság itélőszéke elé kerül, meg lesz tisztitva minden kicsinyes befolyás, — minden fölülről jöhető pressio, — — minden elfogultságtól s ha Stelczer Frigyes a büntetőtörvénykönyv valamely tilalmát tényleg megszegte volna: igazságos büntetést fog érette elszenvedni. — Idáig ez a dolog egészen Stelczer magán-ügye, a melyhez senkinek semmi köze.

De Stelczer ellenzéki érzületü polgár, a ki látva ama rendkivüli botrányos állapotokat, melyek e megyében s különösen Kiszácson lábra kaptak, egyedül benső meggyőződésétől ösztönöztetve, egyedül lelkiismeretének sugallatára lépett az Augias istállójába, hogy onnan a bün és visszaélések undok sarát kitisztitsa. Nincs senki, a ki azzal vádolhatná Stelczert, hogy egyéni érdekek, önző magánczélok szolgálatában állott volna; egyedül a közügy iránti meleg lelkesedése vitte arra térre, a melyen a látott és hallott botrányok által váltig izgatva, a tapasztalt gazságok által nyugalmából kizökkentve, végre annyira elragadta a szenvedély, hogy tullépte a korlátot s mondott olyan igazságokat, a melyek valódiságát nem engedik bizonyitani.

A mi szemünkben azért Stelczer Frigyes derék és becsületes ember s tiszteletünkből egy szemernyit se vesztett.

Hangzatos vád a hatóságok elleni erőszak, s a ki nem ismeri a történteket: isten tudja, mi mindent nem képzel el; de a ki tudja, hogy az egész vád nem ered egyébből, mint egy községi közgyülés szenvedélyes vitájából: az legott látja, hogy itt nemes érzések voltak a mozgató rugók, becsületes intentiók vezérletek egy férfiut balul, — s bünösebbek azok, a kik vádlókul léptek föl, mint maga a vádlott.

S mit szóljunk a káröröm amaz ocsmány megnyilatkozásáról, mely a kormánypárt hivatalos lapjában Stelczer elitéltetése fölött napvilágra mert tolakodni? Jellemző arra a frivol gondolkozásmódra, mely a mi kormánypártunkat áthatja.

S miért ez a nyilt orgia egy lesujtott ember sorsa fölött? Mert Stelczer a megye főispánját bünös manipulatiókkal vádolta?

A Stelczer által hangoztatott vádakért a megye főispánja nem kért eddig elégtételt s az ujvidéki kir. törvényszék itélete nem vonatkozik arra, a mit Stelczer a főispánról elmondott!

Legyen elég erkölcsi bátorsága a megye főispánjának s mindazoknak, a kik ellen Stelczer sajtó utján sulyos vádakat emelt, odaállni 12 egyszerű polgár itélőszéke elé: s ha az a törvényes és egyedül kompetens forum elitéli Stelczert, akkor elitéljük mi is: addig nem!

A rágalom a kormánypárti sajtó kenyere, s nem Stelczeré. Ime a bizonyiték erre:

A kárörvendő czikk egy tétele igy hangzik:

» . . . . csakis azon lap adott tért hasábjain a szánalomra méltó maniakus ember czikkeinek, a melyet daczára annak, miszerint magát a megyei ellenzék hivatalos közlönyének nevezi, s e n k i s e t a r t a n n a k, hanem csakis az ellenzék vezérférfiainak fejére nőtt és az á l t a l u k a d o t t z s o l d é r t botrányokat hajhászó és kétes existentiák organumának.«

A hány szó, annyi vastag rágalom.

Szerencsére ezek a rágalmak egyszersmind oly ostobák, hogy nem is igen érdemes megczáfolásukra vállalkozni.

Sőt arra se tartottuk volna méltónak, hogy észrevegyük, ha e rágalmak Stelczer elitéltetése fölötti örömujongással egy lélekzetre nem jelentkeznének.

Igy azonban szembesithetjük e két faktumot s kiderül, hogy mialatt a kormánypárt **„hivatalos“** közlönye, (eszünk ágában sincs tagadni ezt, habár nem is nevezi magát annak!) körörömét fejezi ki a fölött, hogy Stelczer elitéltetett, mert szerinte r á g a l m a z o t t: ugyanakkor rágalmakat szór ez a lap ellenfeleire, ráfogván, hogy z s o l d é r t szolgálják az ellenzék ügyét.

S mikor ezt a nevetséges rágalmat szélnek creszti, — végül jezsuitikus fohásszal igy kiált föl:

»Viaskodjunk a közéletben tisztességes eszközökkel!«

Részvétünk a mélyen sujtott férfiunak, kit heve kissé meszszebbre ragadt, semmint megengedett, és e réven ellenfeleinek sikerült őt legyőzni abban a harczban, a melyben nem önző czélokért, de az erkölcs és becsületért küzdött, — ámde ha sehol itt tisztán áll a római bölcs megnyugtató aphorismája:

»Victrix causa placuit diis, sed victa Catoni!«

Bizalommal nézünk a fölső biróságok ítéletei elő, melyek az első forum drákói szigorától bizonyára messze el fognak ütni!

Addig pedig azt mondjuk a mélyen sujtott férfiunak: emelje föl büszkén fejét, mert nevezzék bár az ellene vádba tett cselekményt rágalmazásnak, vagy bármily meggyalázó tettnek, azért a nagy közönség különbséget fog mindig tenni a hitvány rágalmazó s azon férfiú között, a ki egy gyalázatos és undok korrupczió ostorozása közben, érdektelen s hazafias munkában engedett szabad folyást nemes fölhevülésének! Ebben fölemelő tragikum van!

Fővárosi levél.

(Rendes levelezőnktől.)

Budapest, 1891. okt. 14.

Gróf Apponyi Albert. — A tüntetések és Baross. — Körutaink. — Vegyes hirek. — Dr. Székely Miksa.

Soha sem volt gróf Apponyi Albert, hazánk e lángeszű vezérszónoka, népszerűségének oly magas pontján, mint jelenleg pártklubbokban, vendéglők és kávéházakban, lóverseny és magánkörökben. Apponyi Albert a nap hőse, Apponyi a jövő embere, benne bizik legtöbbet a közvélemény, s tőle retteg legjobban a kormány, élén Szápáry Gyula gróf miniszterelnökkel. Apponyi grófot ismerni kell, s csak igy lehet felőle itéletet mondani. Önzetlen hazaszeretete, érdeknélküli önfeláldozása és fáradozása, nyájas modora és mély műveltsége mind ama tulajdonai, milyeneket a jelen kormány bármely tagjánál hiába keresnénk. Apponyi Albert gróf nem a hiuságnak él, nem a bársony székbe való elhelyezéséért küzd, hanem küzd ama törhetetlen szent elvért, melylyel Magyarországnak a teljes szabadságot, békét és nyugalmat akarja biztositani és melyet nélküle és kivüle senki jobban be nem tölthet.

Ellensége — a szabadelvű párt — is Apponyiban a jövő emberét látja és sejti, s habár az utóbbi jászberényi programbeszéde elég világos hadüzenet volt a jelen kormány ellen, keresve-keresik barátságát, közeledését és pártfogását. S amint a fővárosban hirlik és beszélik, Apponyi gróf rövid idő alatt a miniszterelnöki székről fogja ama szent és jogos elveket beváltani, melyeket évek hosszu sora óta rendithetetlenül igért és hirdetett.

*

A tüntetések egy hét óta napirenden voltak. Vasminiszterünk, Baross Gáborról eddig csak jót és kedvezőt hallottunk, irtunk és olvastunk. De valamint az uralkodók, hadvezérek és politikai vezérférfiak is halandók és igy tévedhetnek úgy kereskedelmi miniszterünk is tévedett, mindenesetre tulbuzgalma és elbizakodottságában. A fővárosi és vidéki sajtó „egynek“ kivételével csak magasztalni, dicsérni és imádni tudta Barosst, de hibáira, tévedéseire rámutatni senki se mert. Horváth Gyula volt képviselő a „Magyar Hirlap“ felelős szerkesztője kezdte a leleplezéseket, még pedig, mint ez utóbb ki is derült, teljes jogosultságában és egész jogosan. Ez nem tetszett Barossnak, és hatalmának tudatában ama lejtőre lépett, melyről a dicsőség elhervadt babérai szoktak hébe-korba letünni. A sajtószabadság szent zászlaját ragadta meg, hogy annak nyelével ostorozza azt a férfit, azt a lapot, a mely hibáit bátor volt a közvélemény igazságos birálata alá bocsájtani. De Horváth Gyulát ismerni kell, aki eddig se, mint képviselő, sőt ezután se mint lapszerkesztő meg nem hunyászkodik a bitorolt zsarnokság előtt, különösen akkor, midőn a sajtó t i p r á s á r ó l, szabadságának megsértéséről van szó. Baross Gábor kereskedelmi miniszter a „Magyar Hirlap“ elárusitását az összes államvasutak területéről betiltotta, sőt megtiltotta azt is, hogy a tisztviselők ama lapot járathassák illetve elolvashassák. Valóban ily merész basáskodó rendelet a „Bach“ remséges korszakában sem volt napirenden. S habár önzetlenül be kell ismernünk, hogy a zónakirály sok üdvöset és jövedelmező intézkedéseket honositott meg hazánkban minisztercsége alatt, ez utóbbi ténye mégis nagyban fogja babérait apasztani, különösen akkor, amidőn a közvélemény nagyobb részével az egyetemi ifjuság harczol ellene, macskazenét rendez számára és tüntet ellenfele: Horváth Gyula érdekében.

*

Páris büszke a „Champs Elysée-jé“-re, Berlin az „Unter den Linden“-jére, Drezda „a Terrasse“-jára, Budapest pedig a „Corsó és Andrássy“ utjára. S amig fővárosunk büszke is lehet a Corsójára, sokkal büszkébb lehet azonban uj „körutaink“-ra, melyekhez hasonló jelenleg Európa egyik fővárosában sem található. A Margit hidnál kezdődik e remek körut, mely végig huzódik a váczi köruton, érintve az éjszaki államvasutak tornyokkal diszitett remek és nagyszerű épületét. Az indóháztól végig a Teréz, Erzsébet és Józsefköruton egyik impozáns palota a másikat éri. A társulatok, a háztulajdonosok szinte versenyben egymással a paloták diszes kiállitása körül. Az „Andrássy“ ut kétségen kivül szép; annak felső „oktogonja“ majdnem utolérhetlen a kiállitásban, de hogy a most nevezett körutakon általánosságban a hosszu paloták egész sora sokkal szebb és pompásabb épületekkel bir, mint az Andrássy ut, az minden kétséget kizár.

Bizarr fényű, tornyokkal ékeskedő, hatalmasan magasra emelkedő és az izlésnek legszebb kivitelében pompázó épületeink jelenleg legszebbek a világon.

Általánosságban egy világváros se képes annyi uj és oly szép palotákat felmutatni, mint Budapest, virágzó ifjú szép fővárosunk. S habár egy bécsi „Rathhaus“, egy párisi „Touilleria“, egy londoni „Dower“, vagy egy berlini „Siegeshalle“-val nem is dicsekedhetünk, örömmel és büszkeséggel emlithetjük azonban az egész világ előtt, hogy fővárosunk a világ legmodernebb városa, mely egyuttal a legrohamosabban is épül.

*

J á s z a i M a r i, a nemzeti szinház ünnepelt művésznője, sulyos betegen fekszik. Ha betegsége nem is életveszélyes, mindamellett több hétig lesz kénytelen az ágyat őrizni.

A b u d a p e s t i m a g y a r e g y l e t alakuló közgyűlését impozáns módon tartotta meg, mely minden eddigi várakozást felülmult. Több mint 4000-en jelentek meg és a legcsekélyebb rendzavarás sem fordult elő.

Az A n d r á s s y u t i v i l l a n y o s v a s u t ügye is elintézett dolog. A siker oroszlánrésze Harkányi Frigyes orsz. képviselő és földbirtokosé, kinek ernyedetlen szorgalma és fáradságának köszönhető, hogy a sok akadályokba ütköző terv megvalósításához közeleg.

B á r ó K ö n i g s w a r t e r M ó r bécsi ismert nemesszivű bankár az oroszországi zsidóüldözöttek segélyezésére a budapesti központi osztályhoz 10,000 forintot küldött.

Végül néhány szó dr. Székely Miksa ügyvédről. Budapesten ügyvédi irodája van. Fiatal még, s márís oly jó hirnév kiséri, mintha csak Eötvös Károlyról lenne a szó. De mig ez utóbbit csak nálunk és társadalmunkban ismerik, addig dr. Székely Miksa ügyvédet Franczia-, Angol-, Orosz- és Németországban is mint elismert és tekintélyes ügyvédet tisztelik és az elismerések özönével halmozzák el a leghizelgőbb hirlapi közleményekben. A most emlitett birodalmak fővárosainak egyetemein feltünt kitünő ékesszólása, jártas nyelvismerete és leereszkedő nyájassága és mély műveltsége által. Felolvasásokat tartott külföldön a magyar irodalom, művészet és ipar- és kereskedelemről.

Megismertette a külfölddel hazánk törvényeit, szabad sajtóját és ama vendégszeretetet, mellyel Magyarország valóban dicsekedhetik is, sőt annak kulturális fejlődését is oly melegen ecsetelte, hogy a külföld bennünk, mint a művelt államok egyikét tisztel, — becsül.

Állandó levelezésben van a külföld leghirnevesebb jogtudósaival, s igy majdnem kizárólag dr. Székely Miksa ügyvéd kezeiben, illetve az ő védelme és képviseletében vannak a külföldnek Ausztria-Magyarország elleni jelentékenyebb perei.

Egy dúsgazdag budapesti gyáros és milliomosnak birja egyetlen leányát, maga különben Apponyi Albert gróf hive és a jövő képviselő-választás alkalmával fel is lép mérsékelt ellenzéki programmal.

Hevesi A.

Megyei s helyi hirek.

* **A „Bácska“ legujabb kirohanása.** Laptársunk a »Bácska« tudvalevőleg a megyei főispán »lajbzsurnál«-ja s mint ilyen a megyei kormánypárt szócsöve. Köztudomásu az is, hogy ebbeli minőségében a tisztelt laptárs subventiót huz a kormánytól, de azonfelül gazdagon megfizetik szolgálatait azon megyei s városi hivatalos hirdetések, a melyekkel ugyszólván elárasztatik, s a melyek közlésére mintegy kizárólagos privilégiumot nyert. Eszünk ágaban sincs irigyelni laptársunk e jómódját, sőt természetesnek is találjuk, hogy i n g y é r t nem szolgálja azt az ügyet, a melyért a mameluki hangulat zenithjen se lelkesülhet valami túlságosan. És ehhez nekünk, mint lovagias ellenfélnek nem is illenék hozzászólani, annál kevésbé, mert a kettőnk positiója közül a miénket tartjuk férfiasabbnak s önérzetünknek jól esik a tudat, hogy a nehéz harczot mi vivjuk a hatalom bitorlói ellen, s azok fölött mi aratjuk az erkölcsi győzelmeket. De csodás egy állapot! Az a »Bácska«, mely igy pálam et publice élvezi a hatalom anyagi pártfogását, mely a világ szeme láttára dugja zsebre subventióját s hirdetései busás díjait, egy szép napon azt kiáltozza a világba, hogy az ellenzék hivatalos lapja voltakép nem is hivatalos, (de hát hordja a kánya ezt a dicső titulust, legyünk hát nem hivatalosak!) de azonfelül a megye vezérférfiaitól »zsoldot« húz s »zsoldért« b o t r á n y o k a t h a j h á s z.« Adta-szedte vette, ez már mégis sok! Ennyi szemérmetlenség egy ujságtól, — kissé több a kelleténél! »Zsold«-ot (ha már annak nevezte) ő húz, s ugyanakkor rákeni azt ellenfelére. Tisztelet annak a hivatásának, mely a nagyok kidicséréséből áll, ám rajta, — folytassa e nemes munkát s tegye zsebre érte jól kiérdemelt zsoldját; de az ellenzéki sajtó becsületét ne becsmérelje azzal a gyanusitással, hogy az bárkitől is »zsold«-ot húzna. Az ellenzéki lap, (a kinek nem tetszik, ne higyje, hogy: »h i v a t a l o s«) nem húz semmiféle czimen senkitől a föld kerekén se zsoldot, se subventiót, se semmiféle díjazást, hanem egyes-egyedül előfizetői támogatásából tartja fönn magát! Ezt ime nyiltan kimondottuk, s ha a tisztelt szomszéd nem lépett volna a rágalmazás s gyanusitás dicsetelen terére, akkor előállana valamely konkrét adattal, hogy ki, mikor s miért fizetett zsoldot az ellenzéki lapnak? — De ezt a szomszéd tenni nem fogja s igy kirohanása mit ér? A komoly gondolkozású kormánypártiak azt fogják mondani: kár annak a a napra menni, a kinek vaj van a fején, — a »muszáj«-pártbeliek pedig nagyot fognak nevetni furcsán komikus vagdalkozása fölött s olvasván czikkünket, igy fogják üdvözölni: »K e l l e t t e z n e k e d?«

* **Kinevezés.** A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság Száics Géza zentai adóhivatali gyakornokot a zentai kir. adóhivatalhoz VI. osztályu kir. adótiszttté nevezte ki.

* **Zombori művésznövendék** Juhász Arpád, itteni polgári szülők reményteljes fia, mestere, Lotz Károly budapesti festőművész ajánlata folytán megkapta tanulmányai befejezhetése végett városunktól a Falcione-féle ösztöndíjat. A fiatal festőnövendék Párisba megy tanulmányait az festő-akadémiánál befejezendő. Néhány városi bizottsági tag, a kik munkáit látták, szép prognosticont állitanak ki a fiatal festő jövőjére nézve.

* **Üres állások.** Törvényszékünknél egy jegyzői és joggyakornoki állás van üresedésben.

* **Szinházi hir.** Veszprémi Jenő szinigazgató, ki jelenleg Szolnokon működik, e hó 17-én kezdi meg előadásait Baján. A bérlet, minden várokozáson felül sikerült. Első előadásra egyveleg van kitüzve; bajai szereplése után Veszprémi szintársulata Zomborban tartand előadásokat.

* **Kinevezések** Schmidt György megyei közig. irnok az üresedésben levő alszámvevői állásra, irnokká Késmárky Endre eddigi díjnok neveztetett ki.

* **Szerb szinház.** Szerdán Mozer G. és Schönthan F. 4 felvonásos vigjátéka „a sabinnők elrablása“ került szinre, mely darabban alkalmunk volt egy tanári typusnak mesteri alkotását Milojevics ur klassicus mimikai alakitásában szemlélni. Golwitz-a a mintaalkotás bélyegét viselő magán, játéka nyugodt és kimért, minden szava avval a zseniális művészi hangsulylyal kiejtve volt, mely ezen művész nagy szinészi képességéről tanuságot tett; nem volt itt hebehurgya módjára kiejtett szó, nem helytelenül markirozott mimika, nem fölösleges geszta, nem hamis érzelemnyilvánitás: kristálytisztán és csendesen hömpölygött tova játékának árja, melyet a kitűnő művész hiztos mestersége uralt. A közönség zajos tetszésével tüntette ki. Jeles Friderika volt Todosits asszony. Dimitrievits úr Strieze-ja tekintelyes alkotas volt, mely a középszerűséget tulszárnyalta. A szinigazgatót beszédben és magatartásban avval a kimértséggel, avval a vakmerőségig terjedő nonsalanczczal, nagyképűséggel, fontoskodással és számitással adta, melyet az életben tapasztalhunk is lehet. Játéka, fűszerezve csiklandozó, pikáns humorral, azt az atmoszférát lehelte ki, mely mindannak, a mi azon a deszkákon sürög-forog, a melyek a világot jelentik, a romantikusság báját kölcsönözi. A közönség jóizűen nevetett s többször hivta ki a függöny legördülése után. Topalovics ur dr. Neumeiszter szerepét sik-kel adta elő. — Csütörtökön Mozer G.-nek 4 felvonásos vigjátékát „a könyvtárnok“-ot adták elő, melyben ismét Milojevics ur tünt ki fenomenális mimikai alkotásával. Merszlend-je tetőtől-talpig dzsentelmen volt, a kitől igen sokan tanulhatják azt, miként kell fourként fellépni. Viharos taps- és számos kihivással tüntette ki a közönség kegyenczét. E nagy művész után Gupszom szereplője, Dimitrijevics ur vált ki leginkább, a ki a dzsentelmen-re magát kijátszó szabót oly eredeti komikummal adta, hogy a közönség közt óriási derültség támadt. Topalovits ur, noha passiv szerep jutott neki (Robert könyvtárnokot adta), bebizonyitotta, hogy nagyobb szerepekre is bir képességgel. A többi szereplők Todosits asszony (guvernant) Protics asszony (Edith) Petrovits ur (Mekdoneld), és Todosits ur (Mekdoneld Lothár) animoval játszottak. Az ensemble-játék jó s a közönség nagy számban volt jelen. Szombaton Joine Károly és Reichardt 5 felvonásos jellemképe: „Simon káplár“ került szinre. **h . . .**

* **Uj mérnök.** Czvetkovits Pájó mérnök, ki a budapesti, zürichi és müncheni műegyetemen elméletileg, úgy a külföldön gyakorlatilag is végzett tanulmányai folytán nyert mérnöki oklevelet, mérnöki-, épitészeti és egyéb e szakmába vágó munkálatok magángyakorlatát Zomborváros székhelyén megkezdette s ily megbizást mindenkor és mindenütt a legjutányosabban elvállal.

* **A sóhajok hidja.** Azaz inkább több ilyen hidacskája van városunknak, melyek úgy kiesinységük mint „herczigségük“ által arra hivatvák, az utczák „innenső világát a „túlival“ összekapcsolni s melyek kevés, de tisztelendő kivétellel a járó-kellő lépte alatt sóhajtozva recsegnek, már derout állapotban vannak és „beesett kinézésük“ által nem éppen járulnak hozzá a város szépitéséhez. Ezen hidacskák ugyan biztonságot nem nyujtanak menésközben, de a városi szolgálatban már megvénültek s végelgyengülésben szenvednek, de azért kell, hogy megadjuk nekik a kellő tiszteletet — ha már nem szolgálhatnak nekünk — s tisztelettel-jesen térjünk ki előttük. Ezt kivánja a tisztesség és jó erkölcs minden művélt embertől. Csak a kedély vadságáról és bosszuságáról tesz tanuságot, ha egy taliczkatoló gyerkőcz örületesen vágtat át rajtok. — De figyelmünket kivételesen csak egy hidnak akarjuk szentelni, mely fekvésénél fogva — a város szivében — joggal kihivja tiszteletünket s kiváncsiságunkat. A szerb sörcsarnokkal szemközt, a Koszanits-féle bolt előtt van a mi sóhajunk hidja, hasonló a velenczei „ponte del rialto“-hoz, csak valamivel kisebb annál s nem oly hires mint az. Ezen hidacska közlekedésünk czimere, pék- és suszterinasaink gyűlőhelye és gúnytárgya. A napokban suszterinasaink beszédtárgyát is képezte ezen hid, az egyik t. i. azt mondta, hogy ő hallotta, miszerint a varos szándéka ezen hidnak az erős őszi időszakban megkezdendő csatornázási munkálatok alkalmával leendő épségben tartása s inkább a vizvezetéki csatornának az egyenes vonaltól való eltérése, mint ezen hidnak lehordása van tervezve. „Meglátjátok — ugymond — hogy a városi mérnöknek össze kell szedni összes mérnöki művészetét, hogy a hidat ne bántsák a munkálatok alkalmával, melyet a város örökségképen az utókorra akar hagyni.“ — Igaza lehet — a semmiházinak, mert a mint halljuk — a város csakugyan a hidat fentartani szándékozik — a város nagyobb dicsőségére s az inasok gúnytárgyául.

* **A családi jog tervezete.** Az igazságügyminiszteriumban egyik ankét követi a másikat. Még folynak a büntetőtörvénykönyv módositására összehivott értekezlet tanácskozásai és már is megkezdődtek a polgári peres eljárás reformját (nem tudjuk hányadszor) vitató szakértekezlet ülései. A jövő héten pedig összeül a családi jog megvitatására egybehivott tanácskozmány. Az ezen értekezlet elé terjesztendő tervezet tartalmából a következő adatokat közölhetjük: A házasság kötésének föltételei azonosak a maiakkal; a cultus disparitas azonban megszünik házassági akadály lenni s a keresztények és nem keresztények is kötheznek házasságot a polgári hatóság előtt (szükségbeli polgári házasság.) A katholikus házasság felbonthatlanságát a tervezet respektálja, de megengedi, hogy vegyes házasságoknál a nem-katholikus házastársra nézve a kötelékek felbontsák (ugy mint ma). A válóperek biróságairól a tervezetben nincs intézkedés. A házassági vagyonjog tekintetében a mai állapotot fogadta el a tervezet, mely fentartatja a közszerzemény és a női különvagyon intézményét. Kimondja, hogy a gyermek nem követelhet hozományt szülőjétől; — megengedi a hozomány biztositását a házasság tartama alatt, ha veszélyeztetése ki lesz mutatva. Az anyaskönyvvezetés a felekezetek feladata. A fiugyermekek atyjuk, a leánygyermekek anyjuk vallását követik. A törvénytelen gyermekek tartása iránt (a gyermek 12. életéveig) a természetes atyát nem az anya, hanem e czélra kirendelt gondnok perelheti, aki a természetes atyával az árvaszék jóváhagyása mellett egyességet is köthet. Az exceptio plurium concubentium meg van engedve. Az örökbefogadás a biróságok hatáskörébe tartozik. A tervezet az atyai hatalom mellett ismeri az anyai hatalom fogalmát, az anyának jogosultságával gyám kirendelésére.

* **Pékinasaink tárogatói.** Rossz, nagyon rossz szokás az, a mit pékinasaink mindennap művelnek s — ugy látszik — napról-napra nagyobb mérvben üzik kedvencz kedvtöltésüket, mert a napokban ugyszólván nem volt óra, hogy ne harsogtatta volna egy vagy másik pékinas rekedthangu, hamis hangu trombitaját. Azonfelül mindenféle ujnál-ujabb keringőket s franczia marsokat kürtölgetnek világgá — hogy első pillanatra azt hinné az ember, hogy philharmonikusok koncertjén van. Mi azt gondoljuk, hogy erre éppen nincs szükségünk, mert mi czélja is legyen ennek a kürtölésnek? Az, hogy észrevegyék pékinasaink? A ki kiflit vagy zsemlyét akar venni, az ugyis körül nézi magát pékinas után, akár kürtöl, akár nem!

* **Tataháza** község legelőfelosztása ügyében e hó 20-ára van kitüzve a helyszini tárgyalás Tataháza községházához.

* **Hartenan Sándor gróf** kineveztetett a 27. gyalogezred parancsokává. A gróf már teljesen szolgálatképes.

* **Saját fegyverével** lőtte meg magát e hó 8-án véletlenül Fech Antal bikityi rendőr, ki vigyázatlanságáért életével lakolt, mert a lősebbe belehalt.

* **Veszekedés közben ölte meg** f. év julius havában Harangozó Mihály gyulafalvai paraszt legény pajtását Gál Mátyást. E napokban volt ez ügyben a zombori kir. törvényszéknél a végtárgyalás, melynek befejezte után a büntető biróság vádlottat — védője dr. Pataj Sándor ügyvéd fényes plaidoyer-ja daczára három évi börtönre itélte. Ugy a kir ügyész, valamint a védő felebbezett.

* **A jövő évi sorozás.** A járási szolgabiróságok az iránt szólittattak fel a megyei alispán által, hogy a kerületükbe tartozó községekben tegyék közzé a véderő törvény utasitása 22. és 24. §-a alapján teendő jelentkezésekre a fölhivást. E két §. értelmében még f. október havában községi elöjáróságuknál jelentkeznek tartoznak mindazok, a kik tartozkodási helyükön illetőségel nem birnak, hogy igy ezen a állitáskötelezettek is annak idején a sorozásra küldhetők legyenek.

* **Nem szabad!** Szobaczicsusaink — ugy látszik — nem tudják még, hogy mit szabad tenniök és mit nem, vagy ha tudják is, azt bizonyosan más dolgokra vagy inkább más körülményekre és ugynevezett v i s z o n y o k r a vonatkozólag tudják. Nem tudják még teszem azt, hogy nem szabad a poroló vagy türülő rongyot az utczaablakból az alant járó s mitsem sejtő, de hazulról való távozása előtt ruháit kikefélt volt járó-kellő nyakába szórni vagy kirázni, mert ez először nagyon csunya dolog s másodszor nem szép! A többi okokat felsorolni a rendőrségre bizzuk.

* **Gákova és az uj vasut.** Gákova község a napokban határozott az épitendő baja-zombor-nividéki vasut költségeihez való hozzájárulás ügyében. 10.000 frtnyi összeggel hajlandó a község hozzájárulni az esetben, ha a vasut Gákován át egyenesen Garának megy, mig ha Gákovaró! Sztanisicsnak menne, csak 5.000 frtot ajánl föl. Mindkét esetben az összegen fölül, ha az indóház a község által megjelölendő helyre épittetnék, még ingyen fundust és 25.000 drb téglát is ád e czélra a község.

* **Gyászhir.** Oberst Antal nyugdijazott tanitó R.-Militicsen f-hó 15-én 50 éves korában hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunyt 32 éven át működött mint tanitó a legszebb sikerrel. Mellbaja miatt ezelőtt 10 hónappal kérte nyugdijaztatását, melyet azonban nem sokáig élvezhetett, betegsége mindinkább sulyosbodott, mely sirba is döntötte. Neje és 6 gyermeke siratja s számtalan barátja őszintén gyászolja.

* **Apatinban** a difteritisz járványszerűen lépett fel s oly szaporán szedte áldozatait az utóbbi napokban, hogy e hó 12-én kánytelenek voltak bizonytalan időre bezárni az összes elemi és polgári iskolát.

* **Ismétlő karabély a honvédhuszároknál.** A honvédelmi miniszter legközelebb körrendeletet bocsátott ki az iránt, hogy Ófelsége legfelsőbb elhatározásával az 1890. évi mintáju ismétlő karabelynak a honvéd huszár-csapatoknál való rendszeresitését hagyta meg. A honvédelmi miniszterium nemsokára ki fogja adni az e lőfegyver szerkezetét s kezelését ismertető utasitást s intézkedni fog a hadrendi szükségletű karabélymennyiségeknek a honvéd huszárcsapatokhoz való elszállitása iránt is.

* **Tüz van.** Az egyik nagyobb és ismertebb alföldi városból, a hol az emberek tréfaja igen vastag és a hol pálca helyett általában dorongot használnak, a következő furcsa történet történt meg. Vasárnap éjjel kevéssel éjfél előtt gyéren világitott utcán három férfi baktatott. Olyan állapotban, amilyenbe Bácskában gyakran bele szoktak jutni az emberek, vacsora után. Tehát három elázott férfiu ődöngött a vidám hangulatban, bicsaklós nyelvvel. Az egyik egyszer csak hirtelen megállt és igy szólt: Meg kéne tréfálni valamivel a feleségemet. Igen ám, de mivel? Felmerült a fogas kérdés, a mit azonban sikerült megoldani Abban állapodtak ugyanis meg, hogy a tréfálni akaró ur házának ablakai előtt pokoli lármát csinálnak és azt ordijták be az ablakon, hogy tüz van. Hogy ég a ház! Milyen nagyszerü vicc lesz ez. Hogy rohannak ki abból a házból mindannyian. Elől az asszony. Ezen fog nevetni két hétig az egész város. Igaz ugyan, hogy az asszony megijedhet, meg ha könyü ruhában fut ki, még meg is hűlhet; de hát az ott, abban a városban nem igen jött számba. Ott még az ilyen tréfa delikát dolog. Hát a mint megbeszélték, ugy is tették. Megáltak az ablak előtt és torkukszakadtából kiabálták a tüzet. Azaz, hogy az ablak allatt csak a férj állt meg, mert a másik kettő az ablakhoz igen közellévő kapuajtónál foglalt helyet, hogy azon át láthassák a kirohanó asszonyt. Tüz van! Ég a ház! Menekűljenek! hangzott a lárma. Persze, hogy megvolt a hatása. Pár percz mulva kinyilt az ablak és rettenetes ijedtséggel ugrott ki azon legelsőnek egy — honvédőhadnagy, s majd nem hogy agyongázolta a férjet, a ki éppen abban a percben nyujtotta, hogy: T . . ü . . . ű z van . . . Most két ügyvéd locsolgatja ezt a tüzet.

* **Iskolai felügyelő.** A közoktatásügyi miniszter Asbóth Oszkár dr. egyetemi tanárt a folyó tanév tartamára is megbizta az ujvidéki gör. kel. szerb gimnáziumot illetőleg az állami felügyelet gyakorlásával s az intézetnek meglátogatásával.

* **A női kéz.** Egy francia fiziológus a női kezeket tette tanulmányai tárgyává s a következő eredményekre jött: Véleménye szerint legszebb kezűk az ir lányoknak van, ellenben az angolnők kezei nagyon vastagok és hususak. Az amerikai nők keskeny és hosszú kezűk által tünnek ki, ellentétben a német leányokkal, kiknek széles kezfejük és rövid ujjaik vannak. Ami a kezek szépségét illeti, az ir nők után következnek a lengyel nők. Indifferenseknek mondhatók az olasz, spanyol, franczia nők kezei, habár Franciaországban s Olaszországban szebb női kezek láthatók, mint Spanyolországban. A párisi és berlini nők sok időt szentelnek kezeik ápolására, s ennek természetes következése az, hogy e két világvárosban találhatók a relative legszebb kezek. Chinában régi közmondás: „Minél előkelőbb a hölgy, annál hoszabbak a körmei“, s innét van, hogy a menynyei birodalomban a nőiesség rendkivül hosszu körmökben nyilvánul. Hogy a varrónőnek összeszurkált ujjai, a szorgos háziasszonynak kemény és piros kezei vannak, tudvalévő; ép oly érthető, hogy a szép, gyöngéd kacsók rendesen a tétlenség, vagy csupán a szellemi s nem a testi foglalkozás következményei.

* **Választási mozgalmak.** Temesvárról irja levelezőnk: A helybeli ellenzéki lapok felszólitják elvtársaikat, hogy az 1892. évi választási mozgalomhoz már most egyesüljenek és az akció sikeresebb keresztülvitele érdekében szervezzenek nagyobb községekben helyi bizottságokat.

* **Hányan látogatták a temesvári kiállitást?** A most megjelent hivatalos kimutatás szerint a temesvári kiállitást julius 19-től október 4 ig, tehát két és fél hónap alatt 312,945 személy látogatta és a belépti jegyek ára fejében 64.579 frt 60 kr. folyt be. — Érdekesnek tartjuk ennek kapcsán fölemliteni, hogy a budapesti 1885. évi országos kiállitást öt és fél hónap alatt (május — október) 1.700,000 ember látogatta. Az aradi mult évi kiállitásnak csak valamivel volt több látogatója 100,000 nél.

* **Jean Paul** a zenét a levegő poesisének, Seume az asszonyok szivéhez kulcsnak nevezte, Kant pedig úgy nyilatkozott: a zene lármázó művészet. — Hogy melyiknek van igaza, azt megitélni az olvasókra bizzuk.

* **Költészet.** Dr. Pataj Sándor előfizetésre való felhivást bocsájtott ki költeményeire, a melyek a főváros szépirodalom lapjaiban: a Vasárnapi Ujság, Ország-Világ, Fővárosi Lapok, Magyar Salon, Képes Folyóirat, Képes Családi Lapok, Uram bátyám, Üstökös, Magyar Figaró, Magyar Háziasszony, Hölgyek Lapja, továbbá Almanachokban stb. megjelentek s melyeket összegyűjtve ujévkor kiadni szándékozik. — Pataj Sándor versei hangjuk közvetlensége és mély érzelmeik által, valamint alakiság tekintetében is a modern formának tiszta kezelése és csengő rimelés által tünnek ki, minek folytán a költészet barátjainak legmelegebben ajánlhatjuk. Ára egy példánynak 1 frt. Gyűjtők 5 példány után egy tiszteletpéldányt kapnak.

* **Emlékirat** czime alatt Gvosgyák Gábor kulai földbirtokos a bács és szerémmegyei ruthén unitáriusok elnyomatása s a horvátországi körösi unitus püspökség felketlen eljárása ellen emel óvást és vádat. A müvecske igen alaposargumentáczióval birálgatja a schismának s a schismaticus papoknak az unitus egyháza való káros befolyását s azt mondja beszélvén előbb a hivatalok betöltéséről: „az egész megyei papság egy sógorság, egy atyafiság. Állitásaim való igazságok, meg nem czáfolhatók, mert a kinek ebben ninesen része az veszve van. Az ily állapotok tarthatlanok. A végtelenül elterjedt és elharapódzott protectiónak véget kell vetni; ez pedig radicalis curát igényel; ennek más kürtási módja nem lehet, mint más megyéből egy ruthen egyénnek püspökké kinevezetése által.“ — Szerző gróf Khuen Héderváry Károly Horvát-Szlavon- és Dalmátország bánjának ajánlja.

* **Szökött katona.** Sándor István, szentesi illetőségű, a bajai huszárszázadhoz f. 1-én bevonult ujoncz, hamar megúnta a gyöngyéletet, mert már 8 nap múlva megszökött a századtól. Rápits Jakab a vodiczai uton gyalogló huszárt kérdőre vonta, hogy hová megy? — Kubikolni, — volt a válasz. — Ebben a fényes mondurban? Jöjjön csak vissza a városba! — És kisérte vissza a szökevényt, ki azonban kést rántott és Rápitsot mellbeszúrta. A kés szerencsére a mellesonton megakadt és csak könnyű testi sértést okozott. A kétségbeesett dezentort Katanits József külör letartóztatta és bekisérte a rendőrséghez, mely Sándor Pistát viszont a századparancsnokságnak szolgáltatta át.

* **Agyonlőtte magát** Szabadkán egy kis fiu, Ver Györgynek Antal nevű gyermeke. Az apa töltött revolverét a mestergerenda alá téve, nyugodtan ment dolga után, a gyermek azonban addig kereste a fegyvert, mig az asztalra széket vonszolva, arról elérte vágyának tárgyát. Levette, nézegette, a ravaszt is meghuzta s a revolver elsült, a golyó pedig a szerencsétlen gyermek orra alatt fejébe furódott. Bevitték a kórházba, ahol meghalt.

A közönség köréből.*)

Tisztelt Szerkesztő Úr!

A „Bezdáni idyll“ czim alatti közleményben igénytelen nevem is megemlitetik azzal, hogy mint helyettes jegyző rengeteg hátralékot feldolgoztam.

Nincs szándékom ezen közlemény tulzott igazságtalan voltát czáfolni, de a tiszta igazság érdekében ki kell jelentenem, hogy én helyettesi minőségemben csupán a folyó ügyeket végeztem el és a folyó ügyekkel szoros, elválaszthatatlan összefüggésben levő hátralékot dolgoztam fel. Egyéb semmit.

Idegen tollakkal ékeskedni nem akarok.

Zombor, 1891. év okt. 16-án.

Alázatos szolgája
Berecz Károly,
bogojevai jegyző.

GAZDASÁG.

Gyermek-oktatás.

Magyarországon meg általános a panasz, hogy keveset olvasnak az emberek. A müvelt külföldön nem unalomüző, sem nem időtöltés az olvasás, hanem szellemi szükséglet, mely épugy kell a leleknek, mint a testnek a mindennapi kenyér. Egyik sem lehet meg táplálék nélkül.

Magyarország lakossága, különösen a magyar faj, annyi jó természetű tulajdonsággal van megáldva, hogy szinte csodálkoznunk kell: hogy szoritkozhatik a szellemi termékek élvezzetének szüksége oly csekély körre? Nem szólunk a népről, mely a kétes értékű, gyakran igazán butitó irka-firkákon kivül egyebet alig olvas. De a müvelt osztályban is rendszerint fölöslegesnek tartják az olvasást; legfölebb néhány szenzácziós regényig terjed figyelmük, melylyel az egymással versenyző napilapok látják el őket.

Ennek oka szerintem az, hogy nálunk a nevelés nem irányul egyszerminud arra, hogy az ifjuság megkedvelje a rendszeres olvasást. Tankönyvén kivül alig olvas egyebet, vagy csak ritkán. Részint már a szülők sem birják kifejlesztenni bennük az olvasásra való hajlandóságot, melyet magukban sem éreznek, részint egy-egy rövidlátó tanár gátolja őket abban, hogy egyoldalságukat levessék, s midőn megtömik agyukat a száraz (mindenesetre hasznos) ismeretekkel, kedélyüknek is megadják a rugalmasságot fenntartó táplálékot.

Szerfölött hasznos és kivánatos tehát, hogy már a zsenge gyermekkorban tanulják meg az ifju csemeték az olvasás szükségét. Legyen az megszokottságká, nélkülözhetlen foglalkozássá.

Ámde nem elég csak olvasni, arra is kell ügyelni, mit olvastassunk a gyermekkel. A fiatalság tavaszakor legfogékonyabb a gyermek lelke. Ez régi igazság. Nem olyan, mint a viasz, mely ujjáformálódik, ha más levegőbe jut, hanem olyan mint a gipsz, mely megszilárdulva, változatlanul megtartja alakját. A mit zsenge korban megszokott a gyermek, abból alig felejt később valamit.

A gyermekolvasmány megválasztásában igazán példásan jár el „Az én ujságom“ czimü lap, melyet Pósa Lajos immár közel két év óta szerkeszt.

Két alapelvet látunk kidomborodni a lap szerkesztésében, ha az eddig megjelent számokat végig lapozzuk. Az egyik a hazafiui érzés ébrentartása. Ezzel kapcsolatban az eredeti irók megismertetése a gyermekvilággal. Egyik föltételezi a másikat, egyik nem állhat meg a másik nélkül. Hazafias irányban csak az vezetheti a gyermeket, a ki át van hatva hazájának szeretetétől, a kinek szokása, gondolkozása, nyelve, mind egyebeforrt azzal a földdel, melynek népéből származott s a melynek müvelését hivatásának érzi.

Az olyan gyermeklapot tehát, melyek szintelen, kozmopoliti-

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

kus irányzatu, idegen, gyakran érthetetlen izű és észjárásu dolgokkal mulattatják a gyermeket, nem felelnek meg hivatásuknak.

A nemzeti művelődés iránti kedv és érzés ugy erősödhetik meg legjobban a gyermekben, ha a művelődés szóvivőjét, az irókat megismeri. A ki megbarátkozik a magyar iróval, az később mindig kellemesen fog ez ismeretségre gondolni s kivánni fogja az ismeretség fenntartását. Bátran állithatjuk tehát, hogy Pósa Lajos rendkivüli szolgálatot tesz a magyar irodalomnak, midőn a gyermekkel megismerteti a most élő nemzedéket, a mely addigra, mig ez a gyermekvilág felnő, már az öregek közé lesz sorolható, de talán éppen azért fennmarad az érettebb közönség és érettebb irodalom közt a szives viszony.

Magát a tárgyat felejtheti a gyermek. Ugy gondol rá később, mint egy rég hallott dajkamesére. Kivált akkor, ha az idegen származék. De nem felejti el az iró nevét, a melylyel kis lapjában annyiszor találkozott, következésképen buzgó hive lesz az irodalomnak, nem ugy, mint a mostani kor, mely gyermekkorában még hiréből is alig ismerte az irók működését.

A közlemények megválasztása mellett arra is gondot fordit „Az én Ujságom“ szerkésztője, hogy a képek is fölkeltsék a magyaros gondolkozást és hazafias érzést. Éppen azért minden nemzeti ünnepet képben ismertet meg a kis olvasókkal; nem mulaszt el egy alkalmat sem, hogy hazánk kulturharczának nagy alakjait föl ne idézze a gyermekek lelki szemei előtt. Az aradi ünnep, Széchényi, a szabadságharcz-kiállitás és több ilyen mozzanat, melyet a lelkes szöveg közé illesztett képek még emlékezetesebbé tesznek s bizonyára maradandó hatást hagynak a gyermek lelkében.

Dicsérendő törekvése a szerkesztőnek az is, hogy hazánk szebb vidékeit és népeit megismerteti a gyermekkel s felhivja őket lépten-nyomon arra, hogy mikor utaznak, hazánk szebb tájait nézzék meg először, ne kövessék azt a szokást, a mit legujabb időig az öregek gyakoroltak, hogy mielőtt hazájukat megismertették volna, már bebarangolták a külföldet és csak azt tartják jónak, a mit ott künn láttak.

Ez a törekvés paedagogiai szempontból ép oly helyes, mint nemzeti tekintetből s azért „Az én Ujságom“-at kiválóképen ajánlhatjuk minden szülőnek. Örömet szereznek és igaz kincset adnak vele gyermekeiknek.

NYILTTÉR.*)

A karlsbadi vizzel végzett kurák alatt, valamint **utókura** gyanánt, ugy ezen viz, valamint egyéb ásványvizek használata után: a

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KUT

jelenleg már általánosan van alkalmazásban. Reudeni s (de thermis. Carlsbadensis tractatus) ugy nyilatkozik, hogy a Giesshübler savanyukut Karlsbad dicsőségére szolgál s hogy e hely forrásainak gyógyhatását fokozza Loschner udvari tanácsos monografiája Giesshübl Puchsteinről.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

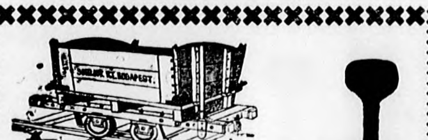

Szállitható mezei vasutakat

gazdasági, erdészeti és ipari czélokra legjobb kivitelben jutányos árakon továbbá:

SCHLICK-féle mélyitő

és

egyetemes aczél-ekéket (SACK-rendszer) jelentékeny leszállitott árak mellett szállit a **SCHLICK-féle** vasöntőde és gépgyár reszvény-társaság BUDAPESTEN.

Képviselet Zomborban a Gazdasági Egyesületnél.

Nyilatkozat.

A gyárosok és iparosok rendkivüli rossz viszonyai folytán azok kényszeritve vannak gyártmányaikat minden áron odább adni, csakhogy a mindennapi kenyeret megkeressék. Ennek következtében több iparos és gyáros készletei következő olcsó árak mellett bocsáttatik áruba, és pedig:

Csak 1 frt.	Csak 2 frt.
136 irószert adok elegáns dobozban, mig a készlet tart 1 forintért. 1 doboz tartalma; 50 iv levélpapir, 50 hozzávaló boriték, 3 tartós tok, 3 jó czeruza, 24 toll egy dobozban, 2 drb sorvezető, 2 vonalzó és törlőgummi, 1 szép jegyzőkönyv, mind a 136 drb csak 1 frt.	**10 értékes ajándék.** 1 pontosan járó bronz-óra, 1 tajték szivarszipka, 1 műfonatu szivartartó, 1 örökös tüzszerszám, 1 selyem v. atlasz nyakkendő, 1 nyakkendőtű kövekkel, 1 nickel crayon tollal, 1 tollkés fogtisztitóval, 1 gyűrű kövekkel ékitve, 1 bécsi emlék, tréfás tárgy.

1 frt 500 üveg arany máz folyadék, mellyel minden tárgyat rögtön arannyá lehet változtatni és bearanyozni, egy üveg 1 frt.

1 frt 500 drb uri ing, finom chifon, oxford vagy cretón, ból, elegáns, divatos mintákban, minden nagyságban darabja 1 frt.

1 frt 500 drb óriási vászon lepedő. elkészitve drbja 1 frt. 500 drb asztalteritő szines vagy fehér, drbja 1 frt.

1 frt 500 tuczat törülköző, kitünő minőségü, 6 drb 1 frt. 500 tuczat asztalkendő, finom nagy minőségű, 6 drb 1 frt.

1 frt 500 drb selyem kendő, rőf nagyságu, minden szinben, drabja 1 frt. 500 drb selyem zsebkendő, minden szinben, 3 drb 1 frt.

1 frt 500 drb valódi tajték szivarszipka, bársony tokban, drbja 1 frt. 500 drb. mütajték pipa, ezüstözött kupákkal drbja 1 frt.

1 frt Evőeszközök, örökké fehér maradandó Phőnix ezüstből, 6 kanál 1 frt, 6 villa 1 frt, 3 kés 1 frt, 12 kávés kanál 1 frt, 1 levesszedő nagy kanál 1 frt, 2 gyertyatartó 1 frt, 2 czukorszelence 1 frt, 6 drb késnyugtató 1 frt 50.

2 frt 500 drb. őszi és téli férfinadrág, finom brünni divatkelméből készitve, elegáns, divatos szabásu, drbja 2 frt, finomabb 3 frt.

2 frt 500 drb férfi ujjas mellény finom téli minőségű, legjobb ruhadarab, mely minden testre alkalmas, darabja 2 frt.

3 frt 500 drb valódi angol selyem Austria esernyő, finom divat bottal, és elpusztithatlan aczél rudakkal, tokban, darabja 3 frt.

3 frt 500 drb művészies olajfestmény, arany keretben, tájképek, tengeri és városi jelenetek, pompás kiallitásban, minden városi lakás diszére, drbja 3 frt, finomabb 5 frt.

4 frt 500 drb műzene, kézi harmonika 10—1 billentyűvel, nagyon könnyen lehet rajta minden zenedarabot játszani, 4 frt.

1 frt 500 drb Ocarina zeneszer, vagy fuvoharmonika, melyen kevés gyakorlat után lehet mindent játszani, darabja 1 frt.

Férfi öltözetek

azaz **nadrág, mellény, kabát,** minden nagyságban és pedig szürke, barna, kék, drap, oliv, szederjes, csikos és koczkás mintákban és többféle mellékszinekben őszi és téli három minőségben az egész öltöny, nadrág, mellény és kabát összes ára:

I. minőségű	II. minőségű	III. minőségű
6 frt 50	8 frt 50	10 frt 50

300 darab nagyszerű kiallitasu **„Huszár“ lópokrócz.** 190 cm. hosszuak és 130 cm. szélesek, szines csikkokkal vannak ellátva, **vastag mint a deszka, meleg mint a bunda** mig a készletben tart, most csak **drbja 1 frt 68, párja 3 frt 30.**

560 darab divatos kivitelü őszi **NŐI KABÁT** finom brünni cheviott posztó kelméből divatos kiállitásban, csinos gombokkal és 2 zsebbel diszitve, minden szinben és nagyságban. Ezelőtt 8 frt volt, most darabja csak 3 frt.

Mind ezen czikkek és egyébb mas áruk is, kétannyit érnek, mint a vétel ára, melyről csak egy kis próbamegrendeléssel meg lehet győződni. Nincs mit veszteni a megrendelésnél, mert meg nem felelő tárgyért a pénz rögtön visszaadatik. A szállitás utánvétel mellett történik, megrendeléseket tessék ide czimezni:

Az egyesült gyárak főraktára:

FEKETE a „Magyar koronához“ Bécs, VI. Rüdiger-utcza 1.48. 5—10

Bor-kivonat.

Egy pillanatnyi előállitása kitünő egészséges bornak, mely semmivel sem különbözik az igazi természetes bortól ajánlom ezen törvényileg **védett**

különlegességemet.

Ára 2 kilónak (körülbelül 100 liter bort ad ki) 5 frt 50 kr.

Utasitás ingyen adatik hozzá. A legjobb eredményért és egészséges gyártmányért jótállok.

Spiritus-megtakaritás

érhető el az én fölülmulathatlan **erősitő-essencziámmal** a pálinkánál. Ez az italoknak kellemes és jó izt ad és csak nálam kapható. Egy kiló ára 3 frt 50 kr. (600—1000 liter) használati utasitás ingyen.

Ezen különlegességeken kivül ajánlom még különféle

essencziáimat.

Rum, Cognac gyártására, valamint **liqueureimet** stb. fölülmulhatlan engedménynyel. Receipék ingyen adatnak, árjegyzékek ingyen.

Pollák Károly Fülöp

Essenz-különlegességek gyára Prága. 16-20

Amerikába.

Menetjegyek

a németaltöldi—amerikai gőzhajózási-társaság.

I. Kolowratring 9.
IV. Weyringergasse 7a **Bécs.**

Árjegyzékek és tudósitások gyorsan és dijtalanul.

Legrövidebb, leggyorsabb és **legolcsóbb utazás.** 38—52

„Ujdonságok“ 1891—92 őszi és téli, nők és urak számára

Engelnél

„az angyalhoz“
az „Elefánt“ szállodával szemben.

KALODONT

SARG-féle Kalodont magyarul annyit tesz, mint **a fogak szépsége**

SARG-féle Kalodont az elismert legjobb és nélkülözhetlen **fogtisztitó szer.**

SARG-féle Kalodont ártalmatlan **s orvosilag meg van vizsgálva**

SARG-féle Kalodont igen alkalmas **utra, illatos frissitő**

SARG-féle Kalodont **ugy bel-** mint **külföldön igen kedvelt.**

SARG-féle Kalodont **az udvarnál és nemességnél** valamint a legegyszerűbb polgári családban használatos.

SARG-féle Kalodont **kell kérni határozottan a számos hamisitás miatt**

SARG-féle Kalodont vehető tubusokban **gyógyszertárakban, gyógyáru- és illatszer-kereskedésekben**

Elismerések a legmagasabb körökből minden egyes darabhoz mellékelve van.

Oblát Károly könyvnyomdájából, Zomborban.